

Kvier på arbejde for naturen

Af Henriette Bjerregaard, Biolog

Der er brug for mælkeproducenternes kvier

Lyden af græssende kreaturer kan høres i den stille sommeraften. Flittigt og tålmodigt tygger kvierne sig gennem de højt voksende urter, der har truet med at kvæle små sarte engplanter som vibefedt, hjertegræs, eng-viol, gøgeurt, star og mange andre, der hænger i med det yderste af neglene blandt mjødukt, siv, nælder, tagrør, pilebuske og høje græsser.

Mange planter og dyr på de lysåbne naturområder

Det er egentlig meget simpelt, kvierne æder lidt af hvert, men mest af det, der er hyppigst forekommende, og på den måde begrænser de især væksten af alle de dominerende arter, så der bliver plads til en mangfoldighed af lavtvoksende plantearter. På den måde er kreaturer de ideelle naturplejemaskiner, da de samtidig er terrængående og med lethed forcerer selv stejle skrænter, sumpede pletter, tuer, store sten og buske.

Kreaturer har stor betydning for engplanternes spredning og formering. Nogle planters frø passerer hele gennem fordøjelsessystemet og spirer i kokasserne, mens andre sidder fast i pelsen eller i mudder på klovene. Derfor er det en god idé at lave indhegninger, hvor dyrene kan bevæge sig på tværs og transportere frø fra meget artsrige partier

til artsfattige steder. Dyrene træder ydermere jorden op, så der bliver huller i den tætte græstørv, og på den måde skabes spirebede for engens planter, så de kan formere sig.

Det er de mange blomsterplanter, der giver engen kulør, og så er de med til at levere nektar til engens sommerfugle og føde til deres larver. Sommerfuglene forsvinder, hvis deres fødeplanter ikke er til stede, og mange sommerfuglearter er desværre allerede blevet sjældne eller helt forsvundet fra den danske natur. Andre arter, der trives på afgræssede naturområder, omfatter både fugle som vibe, eng-ryle og den rødryggede tornskade, krybdyr som mark-firbenet, der lægger æg i varmt sand på sydvendte skrånninger, padder, der yngler i vandhuller med lysåben bredzone, samt biller, svampe og rensdyrlav.

Hvad sker der når græsningen ophører?

Men der skal ikke gå mange år uden drift før de kraftigt voksende arter tager over og kvæler de små. Mange steder, hvor driften har været ophørt en årrække, ser man en tyk og tæt måtte af vissent græs eller siv fra flere år, der lægger sig i lag og helt lukker af for lyset til bunden. Det er heller ikke muligt for nye arter at etablere sig i denne lukkede måtte af gammelt græs, da der hverken er pletter med bar jord (spirebede) eller lys til rådighed. Lidt efter lidt vil buske og træer indvandre og området lukke til i krat. ►

Græsningspleje – her mælkekvier i en østjysk ådal – bevarer den lysåbne vegetation og sikrer lys og plads til mange forskellige lavtvoksende planter.
Foto: Henriette Bjerregaard.